

Антропов Богдан Олегович,
курсант 3 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Казначесв Дмитро Георгійович,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ДО ДІЙ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ

Під час службової діяльності працівнику поліції доводиться діяти в таких умовах, які значно впливають на його стан здоров'я, життя, рівень працездатності та якість виконання поставлених завдань. Щодо умов, які виникають під час службової діяльності поліцейських, вони мають різний характер, та виокремлюються своїми ознаками.

До таких умов можна віднести: довготривале спілкування з неадекватними людьми, необхідність одночасно обробляти велику кількість інформації, хронічна втома, виснаження, неможливість відпочити, неможливість приділяти увагу особистому життю, недолік часу для прийняття рішення, спілкування з агресивними людьми при масових заходах, конфліктне спілкування з керівниками та громадянами, спілкування із раніше засудженими (рецидивістами) [1].

Втрати особового складу Національної поліції України (загибель, поранення, травмування, втрата свідомості, професійні захворювання) можуть виникати не лише як наслідок дій злочинців, а й в разі необачності, неузгодженості та невдало спланованих дій працівників поліції, під час охорони громадського порядку, забезпечення громадської безпеки, попередження й припинення злочинів та інших правопорушень. Необхідність вдосконалення професійної підготовки поліцейських до дій в екстремальних умовах визначає актуальність і важливість глибокого і всебічного наукового дослідження широкого кола питань, пов'язаних з діяльністю різних підрозділів Національної поліції України, які забезпечують охорону громадського порядку та боротьбу зі злочинністю.

Формування психологічної готовності забезпечується за допомогою цілеспрямованого та систематизованого комплексу заходів, що здійснюється

в межах психолого-педагогічного процесу в поліції. Основними завданнями психологічної підготовки є: виховання почуття обов'язку, відповідальності; забезпечення особового складу системою знань і уявлень про особливості та умови діяльності, їх вимоги до особистості; формування у працівників умінь і навичок виконання службових обов'язків у напружених та складних умовах; розвиток емоційно-вольової стійкості, здатності до ефективної саморегуляції при ускладненні ситуації; формування вміння реально оцінювати рівень своєї підготовленості до виконання професійних завдань, уміння прогнозувати результати діяльності, коригувати свої вчинки. Завчасне формування готовності до дій у екстремальних ситуаціях передбачає формування "психологічної надійності", тобто таких якостей, як упевненість в собі та своїй підготовленості, у своїх колегах, цілеспрямованість, самостійність при прийнятті рішення, самовладання, вміння керувати своїми емоціями. У процесі такої підготовки засвоюються знання про можливі варіанти розвитку напружених ситуацій, їх сутність та адекватні варіанти реагування. Формування готовності до виконання складних завдань полягає в моделюванні умов майбутньої діяльності, обговоренні оптимальних дій та їх послідовності. Практика свідчить, що чим точніше й повніше уявлення про наступний розвиток ситуації, тим більш адекватні методи і засоби реагування особа обирає в необхідний момент [2]. Враховуючи наведені теоретичні та експериментальні дослідження, необхідно говорити про втілення набутих знань в практичну діяльність. З одного боку, запровадження нових знань у практичну діяльність вкрай необхідний процес, з іншого – не розроблений ефективний механізм цього впровадження може викликати небажані результати, крім того існує стереотип впровадження нових тенденцій. Догматичні та консервативні наукові напрямки негативно сприймаються новими, яскравими ідеями та розробками. Однак з тим, що система професійної підготовки в правоохоронних органах України потребує термінового реформування, всі згодні.

На жаль, за роки незалежності тільки під час несення служби загинули понад 1100 працівників ОВС та Національної поліції України, більше 11000 правоохоронців отримали травми та поранення, а загальна кількість загиблих і травмованих правоохоронців набагато більша. В останні роки збільшилася кількість нападів на поліцейських. З моменту створення Національної поліції України при виконанні службових обов'язків отримали поранення 1197 поліцейських, з них 38 – у зоні проведення антитерористичної операції на Донбасі, 24 працівника поліції загинули, з них чотири – в зоні АТО. Про це повідомляє Департамент комунікації Національної поліції України [3]. Крім цього спостерігається негативна тенденція з професійною захворюваністю, збільшується кількість днів втрати працездатності в середньому за рік на кожного працівника Національної поліції України. Необхідність забезпечення особистої безпеки правоохоронців потребує також додаткової, спеціальної підготовки до дій у штатних та позаштатних ситуаціях. У статті

72 закону України «Про Національну поліцію» визначаються склад професійного навчання працівників поліції, до якого належать: первинна професійна підготовка, підготовка у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання, післядипломна освіта, службова підготовка [4]. Важлива кожна складова цієї підготовки, але особлива роль приділяється службовій підготовці, яка проводиться на постійній основі.

Окремим напрямком підготовки правоохоронців є підготовка до дій у надзвичайних та екстремальних ситуаціях. Якщо незадовільні знання та вміння працівників НПУ у штатній ситуації здатні знизити ефективність виконання задач, то при погіршенні оперативної обстановки та в екстремальній ситуації повністю можливе припинення виконання поставленої задачі, поява втрат серед особового складу.

Накопичений у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ (ДДУВС) досвід дає змогу на новому рівні покращити систему професійної підготовки правоохоронців.

На базі ДДУВС організовано навчання особового складу патрульної поліції (первинна професійна підготовка), і вже отримані позитивні результати. Можна говорити про створення «дніпропетровського стандарту» в системі професійної підготовки правоохоронців. У результаті можна визначити такі основні напрямки вдосконалення цієї системи:

- узагальнення міжнародного досвіду;
- залучення закордонних спеціалістів;
- інформатизація навчання;
- новітні технології навчання;
- взаємозв'язок навчальних дисциплін;
- оптимізація структури навчання;
- впровадження тренінгової системи навчання.

Вдосконалення системи професійної підготовки правоохоронців – не миттєвий процес. Він потребує опрацювання вказаних основних напрямків, їх наукового й експертного дослідження та обговорення, нормативного доопрацювання та, головне, зміни ставлення самих правоохоронців до особистої підготовки і системи професійної підготовки взагалі.

Отже, виконання службових обов'язків працівником поліції постійно пов'язане з екстремальними ситуаціями, які негативно впливають на його стан здоров'я і виконання завдань в складі підрозділу. Для зменшення цього впливу необхідно впровадити комплекс організаційно-методичних заходів.

Підготовлений до більшості несподіваних ситуацій поліцейський діє швидко і рішуче. Крім того, такі кваліфіковані дії здатні психологічно впливати на правопорушників та злочинців, повністю нейтралізувати їх опір та спонукати їх припинити протиправні дії.

<http://eportfolio.kubg.edu.ua/data/conference/1906/document.pdf>

2. Психологічна готовність до дій в екстремальних умовах. URL: <http://bahmut-police.dn.ua/news/view/4613> (Дата звернення 09.03.2021)

3. З'ясувалося, скільки поліцейських загинуло в Україні. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2018/01/22/novyna/pravo/zyasuvalosya-skilky-policejskych-zahynulo-ukrayini>

4. Про Національну поліцію. Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

Герасимов Артем,
курсант 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Зеленський Євген Сергійович,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ СИЛ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Зараз існує дуже широка нормативно-правова база, яка здійснює регулювання процесу підготовки кадрів сил безпеки України. Це дає змогу повністю та всебічно розглянути, яким чином законодавець закріплює ті чи інші принципи підготовки фахівців сил безпеки України. Аналіз даних нормативно-правових засад дозволяє нам визначити проблемні питання, які уповільнюють розвиток кадрового забезпечення сектору безпеки і оборони України. Дослідження цієї сфери дають змогу виокремлювати такі негативні чинники та знаходити раціональні рішення, які будуть вдосконалювати систему підготовки кадрів сил безпеки України.

Ст. 21 Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 зазначає, що в Україні, крім звичайної освіти, також здійснюється спеціалізована освіта військового спрямування. Її особливість полягає в тому, що вона передбачає опанування військової спеціалізації шляхом надання учням знань, пов'язаних із військовою діяльністю. Особи, які навчаються за військовою спеціалізацією, безоплатно забезпечуються харчуванням, місцями у гуртожитках, спеціальним одягом та певними матеріальними виплатами, затверджуються законодавством (стипендія) [1].

Згідно п.6 ч.1 ст. 1 Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014